

Huvudman

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB
Organisationsnummer 556462-4368
info@engelska.se

Ärendet

Tillsyn av Internationella Engelska Skolan Värmdö i Värmdö kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 11 november 2022

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Internationella Engelska Skolan i Sverige AB att senast **fredag den 12 januari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Internationella Engelska Skolan i Sverige AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB ska vidta följande åtgärder

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen i ämnena engelska, moderna språk (spanska, franska och tyska), matematik, samhällsorienterande ämnen (SO), bild och slöjd bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. För det fall huvudmannen avser att för under-

visningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, inkom med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Inkom även med underlag som styrker deras erfarenhet och utbildningsbakgrund. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till **skolinspektionen@skolinspektionen.se**, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:1947) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde våren 2022 en tillsyn under första verksamhetsåret av Internationella Engelska Skolan Värmdö (IES Värmdö) i Värmdö Kommun.

Skolinspektionen har den 11 november 2022 beslutat att förelägga Internationella Engelska Skolan i Sverige AB att senast den 13 februari 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare.

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB har den 13 februari 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Internationella Engelska Skolan i Sverige AB har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den skriftliga information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen framgår att eleverna vid IES Värmdö under läsåret 2022/2023 har fått undervisning av ett flertal lärare som saknar lärarlegitimation och behörighet att undervisa i de ämnen där de undervisar.

Huvudmannen anger i sitt skriftliga svar den 13 februari 2023 att IES fortsatt använder sig av lärare med utländsk lärarexamen och kunskaper i engelska motsvarande modersmålsnivå för undervisning i engelska. Huvudmannen erbjuder svenskundervisning för lärare med utländsk examen med målet att dessa på sikt ska kunna ansöka om att bli behöriga. Under tiden fram till dess undervisar lärarna fortsatt men sätter inte betyg på egen hand.

Sju lärare som undervisar i ämnena engelska och i moderna språk (franska, spanska och tyska) saknar lärarlegitimation. Fem av dessa har en utländsk lärarutbildning, en av dessa genomgår lärarutbildning och den sjunde saknar lärarutbildning. De två senare lärarna undervisar även elever på mellanstadiet i ämnet matematik. Av den personalförteckning som huvudmannen upprättat framgår att det under läsåret inte funnits lärare anställda på skolan med legitimation och behörighet att undervisa i vare sig engelska eller moderna språk.

I ämnet svenska har eleverna i årskurserna 6 och 8 undervisats av en lärare som har genomgått lärarutbildningen till stora delar men saknar legitimation. Läraren deltar vårterminen 2023 i en utbildning inom VAL, vidareutbildning av lärare, för att kunna få lärarlegitimation och behörighet.

I årskurserna 1–3 undervisas elever i ämnena bild och SO-ämnen (samhällskunskap, religion, historia och geografi) av lärare som visserligen har legitimation men som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Av personalförteckningen framgår att det finns lärare anställda på skolan som har behörighet att undervisa i bild och SO för aktuella årskurser. Undervisning i dessa ämnen bedrivs således i flera fall av obehöriga lärare trots att det finns behöriga lärare att tillgå.

I årskurserna 4, 7 och 8 undervisas eleverna i SO-ämnena av legitimerade lärare som saknar behörighet att undervisa i flera av SO-ämnena. Den lärare som undervisar årskurs 4 saknar behörighet att undervisa i ämnena historia, religionskunskap och samhällskunskap. Läraren som undervisar årskurserna 7 och 8 saknar behörighet att undervisa i ämnena historia och religionskunskap. Huvudmannen har i sin redovisning till Skolinspektionen uppgett att den lärare som undervisar i årskurs 4 deltar i lärarlyftet för att bli behörig även i ämnet religionskunskap. I årskurs 2 undervisas eleverna vidare i SO-ämnena av en legitimerad lärare som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen.

I ämnet slöjd undervisas elever i årskurserna 3–8 av en lärare som saknar lärarutbildning.

I årskurs 3 undervisas elever i ämnet bild av legitimerade lärare som saknar behörighet för att undervisa i bild. Även i årskurs 1 undervisas elever i bild, samt även i musik, av legitimerade lärare som saknar behörighet för dessa ämnen.

Huvudmannen uppger att skolan inte har lyckats anställa lärare med legitimation och behörighet i alla ämnen till innevarande läsår. Huvudmannen uppger vidare att de lärare som saknar lärarlegitimation har bedömts såsom lämpliga utifrån sin utbildning och erfarenhet och att de har visstidsanställningar. Rektor uppger att tjänster som inte redan är tillsatta av behörig personal utannonseras inför nästa läsår. Annonserna publiceras på Arbetsförmedlingens hemsida samt på huvudmannens egen hemsida för rekrytering, kallad "IES Careers".

Skolinspektionen har begärt att få ta del av skolans rekryteringsannonser. Rektor har uppgett att de annonser som publicerats via Arbetsförmedlingens hemsida inte längre finns tillgängliga att läsa i fulltext. Utifrån den dokumentation som kommit Skolinspektionen till del, i form av skärmutskrifter, framgår att tio tjänster utannonserats under perioden 21 februari till 26 april 2023. Rubriceringen har varit på engelska och av rubrikerna framgår att de tjänster som utannonserats har omfattat undervisning inom ämnena engelska, matematik, naturorienterade ämnen (NO), hemkunskap, slöjd, svenska, franska, spanska, teknik och bild.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s.47).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om läraren har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § skollagen). Med visst främmande språk avses engelska (1 kap. 3 § förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid IES Värmdö när det gäller att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare.

Utifrån de uppgifter som huvudmannen lämnat framgår att ett flertal lärare som undervisar i ämnet engelska samt i moderna språk saknar lärarlegitimation. Dessa lärare har i de flesta fall en utländsk examen och undervisningen bedrivs, utifrån vad rektor angett, på engelska. Språkundervisning omfattas inte av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 17 § skollagen. För dessa ämnen gäller således krav på legitimation och behörighet för att få undervisa.

Utifrån de underlag som huvudmannen inkommit med framgår att försök har gjorts för att anställa lärare i ämnena engelska och moderna språk (spanska och franska), matematik, naturorienterande ämnen (NO), hemkunskap, slöjd, svenska, teknik, och bild.

Av informationen som lämnats framgår att undervisningen i historia och religionskunskap för elever i årkurserna 7-8 samt undervisningen i historia, religionskunskap och samhällskunskap för elever i årskurs 4 under läsåret 2022/2023 bedrivits av legitimerade lärare som saknar behörighet i respektive ämne. Av personalförteckningen framgår att det visserligen finns en lärare på skolan med behörighet att undervisa i dessa ämnen men att denna undervisar i SO för årskurs 5 och 6. Huvudmannen har inte, genom uppvisande av rekryteringsannonser eller på annat sätt, påvisat några försök att rekrytera ytterligare lärare med behörighet att undervisa i dessa ämnen.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser.

Skolinspektionen bedömer därför att lagstiftningens krav att endast den som har legitimation som lärare och behörig för viss undervisning får bedriva undervisning inte är uppfyllt i verksamheten inom ämnena bild, engelska, matematik, moderna språk (tyska, franska och spanska), SO-ämnena samt slöjd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Internationella Engelska Skolan i Sverige ABs verksamhet vid IES Värmdö uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare. Huvudmannen har annonserat efter behöriga lärare i vissa av ämnena där det saknas behöriga lärare. Huvudmannen har även angett att lärare som undervisar i ämnet engelska fortsättningsvis inte sätter betyg på egen hand om de saknar legitimation. Skolinspektionen finner sammanfattningsvis att det finns skäl att ånyo förelägga Internationella Engelska Skolan i Sverige AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av enhetschefen Anna Bergqvist.

Utredaren Niklas Lundström har varit föredragande i ärendet.